SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

PÁLYAORIENTÁCIÓ

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@szgyf.gov.hu
E-mail: vekop751@szgyf.gov.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Pályaorientáció

OKTATÓI SEGÉDANYAG

Szerző

Bogács Ernő

Szakmai lektor

Király Barnabás

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A kiadvány a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001

azonosítószámú,

Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

keretében készült.

Kiadja Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

1132 Budapest, Visegrádi utca 49.

Telefon: +36 1 769 1704

www.szgyf.gov.hu

Felelős kiadó Benedek István Zsolt főigazgató

Budapest, 2020.

Előszó

Köszöntjük a 14 tanórás a **„Pályaorientáció”** c. szakmai blended-learning típusú továbbképzés oktatójaként!

Ez a modern és új képzési forma magában foglalja egyrészről az e-learning módszertannal támogatott tanulást, másrészről pedig a jelenlétet igénylő személyes, konzultatív formát. Ezért nevezzük magyarul a blended-learning képzést, vegyes típusú képzésnek is.

- Az e-learning módszertannal támogatott részt a megadott elektronikus felületen éri el. A tananyag feldolgozásra és elsajátítására az Ön által meghatározott időbeosztásában és ritmusában kerülhet sor a megadott határidőig.
- A jelenlétet igénylő tananyagrészeket csoportos formában tudja elsajátítani a megadott napokon.
- A képzés vizsgával zárul, amit az elektronikus felületen tud teljesíteni a megadott határidőig. A határidő lejártát követően a teszt megírására nincs lehetőség.

Mit ad résztvevőknek a „*Pályaorientáció*” továbbképzés, milyen kompetenciákkal bővül szakmai tudásuj?

A továbbképzés célja, hogy a gyermekvédelmi szakemberek hatékony segítséget nyújthassanak a fiatalok életpályájának tervezésében, a döntéshozatali folyamat kísérésében, a megalapozott döntéshozatal támogatásában. A továbbképzés gyakorlati ismereteket nyújt a szakembereknek abban, hogyan segíthetik a pályaválasztás előtt álló fiatalok önismeretének fejlesztését, amely egyik feltétele a megfelelő életpálya megtalálásának, kialakításának. Emellett megismerteti a különféle szakmák és foglalkozások választásának szempontrendszerét (kompetenciák, elvárt képzettség, egészségügyi alkalmasság, személyiségjegyek stb.), a képzési rendszert, a munkaerőpiaci trendeket és aktualitásokat.

Hogyan épül fel a „*Pályaorientáció*” továbbképzés?

Tananyagegység	Óraszám	Forma
1. Jelenléti képzési nap	10 tanóra	jelenléti
2. E-learning képzési rész	4 tanóra	e-learning

Bevezetés

A 30 órás szakmai továbbképzés fejlesztéséhez az alábbi segédanyagok állnak rendelkezésre:

A továbbképzési tartalmak elsajátítását támogató szakmai anyag a résztvevők és képzők számára.

1. **Hallgatói tananyag:**
   - A továbbképzés témájához kapcsolódó elméleti ismereteket ad át.
   - Az adott fejezetben tanultak áttekintését segíti.
   - Az elsajátított ismereteket kérdések mentén is ellenőrizhetővé teszi.
   - Lehetőséget teremt egy-egy téma elmélyültebb tanulmányozására a felhasznált és ajánlott irodalom segítségével.
2. **Prezentáció:**
   - A továbbképzési program egyes elméleti és gyakorlati elemeinek bemutatását segítő diasorozat. A prezentáció vetítése segíti a tanfolyam strukturálását, az időkeretek betartását.
   - A diák alatti jegyzet az oktatóknak szól, amely a gördülékeny tanfolyamvezetést szolgálja.
3. **Handout**
   - A képzés során a résztvevők (és egyes handoutok esetében kizárólga za oktatók) számára kiosztandó kiegészítő segédanyagok.
4. **Oktatói segédanyag:**
   - A továbbképzés megtartását támogató bővebb szakmai és módszertani háttéranyag.
   - A résztvevők felé támasztott követelmények megfogalmazása.
   - A számonkérés értékelési szempontjainak bemutatása.
   - Az egyes témákhoz tartozó diák kijelölése.
   - A szakmai tanfolyamhoz szükséges mellékletek bemutatása.
   - Forgatókönyv, mely a továbbképzés főbb tartalmi elemeit, szerkezetét, időkeretét és módszereit, eszközeit foglalja össze.

A szakmai tanfolyam során nem az a cél, hogy a Hallgatói tananyagban található összes elméleti ismeretet elmondja az oktató. A cél az, hogy a legfontosabb ismeretek, szemlélet átadását követően a felmerülő kérdések, gyakorlatok által az elméleti ismeretanyag azonnal összekapcsolódjon a résztvevők mindennapi szakmai munkájával és gondolatokat ébresszen.

A továbbképzés megtartásához javasolt felkészülési lépések:

1. Olvassa át részletesen a továbbképzés megtartásához rendelkezésre álló anyagokat, ismerje meg a továbbképzés kontextusát, célját, tartalmát, lehetséges résztvevőit, időkereteit és a továbbképzés megtartásához szükséges feltételeket.
2. Az Oktatói segédanyagot és a rendelkezésre álló prezentációt párhuzamosan, egymással összhangban érdemes átolvasni, megismerni. Olvassa el a diákon található jegyzeteket, egészítse ki saját gondolataival, tapasztalataival! Szükség esetén érdemes az anyagban hivatkozott szakirodalomból is célzottan tájékozódni.
3. A résztvevők maximális bevonása és a velük való hatékony kommunikáció céljából a továbbképzés megtartása előtt olvassa át a Hallgatói segédanyagot is. Ismerje meg, milyen információkhoz jutnak a témából a résztvevők!
4. A továbbképzési feltételek és a forgatókönyv figyelembevételével készüljön fel a továbbképzés megtartására.
5. Gondolja át előre és rögzítse a továbbképzés során bemutatandó példákat.
6. Tervezze meg az időkereteket és a megoldandó feladatokat! Fontos hogy mindenre maradjon és jusson idő! Könnyebb lesz ezt átgondolni, miután megismerte a résztvevőket (milyen szakterületről érkeztek, milyen végzettséggel, milyen tapasztalatokkal).
7. Építse fel a gyakorlatokat! Biztosítsa a tárgyi feltételeket!
8. Találja ki, hogy a prezentáció vetítését hogyan teszi interaktívvá! Például, amikor már ismeri a résztvevők szakmai tapasztalatát, utalhat ezekre vagy ismerve, hogy melyik résztvevő, mely

területről érkezett, megkérdezheti, ott mit tapasztalt a témával kapcsolatban. Ügyeljen arra, hogy a ppt-k vetítése közben nem az a cél, hogy a Hallgatói segédanyagot szóról szóra elmondja az oktató. A cél: struktúrát adni, figyelmet felhívni, elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok között koherenciát megteremteni, az összefüggéseket felismerni és áttekinteni.

Javaslatok a továbbképzés egyes elemeinek megvalósításához:
Elméleti előadás – fontos, hogy az előadások interaktív jellegűek legyenek, amelynek keretében az oktató folyamatosan visszacsatolást kér az elhangzottakkal kapcsolatban a résztvevőktől (elsősorban a témához kapcsolódó munkatapasztalataikat illetően), illetve azokra reflektál.
Gyakorlat – a témák feldolgozására irányuló résztvevői gyakorlatok többféle formában (egyéni munka, páros gyakorlat, kiscsoportos feladat, nagycsoportos megbeszélés) a tapasztalati tanulást szolgálják.

Gyakorlati szempontok az oktatási napok hatékony lebonyolításához:
A továbbképzésen résztvevő szakemberek a saját szakmaterületük szakértői, számos képzésen, továbbképzésen, szakmai tanfolyamon, műhelymunkán vettek már részt. Várhatóan nagy elvárásokkal érkeznek a továbbképzésre, ezek közül a következő öt a legfontosabb:

- A résztvevő szakemberek elvárják, hogy azonnal használható tudást kapjanak, azaz a gyakorlatban alkalmazható információkat adjunk számukra. Tudni akarják, hogyan kapcsolódik az adott tanulási program vagy továbbképzés az aktuális élethelyzetükhöz és munkafeladataikhoz, és hogyan segíti őket a program a szakmai céljaik elérésében – azaz, mit tudnak ebből használni?
- Közvetítsük a résztvevők felé, hogy a gyakorlat (ok) és az elméleti tananyag a résztvevők által alkalmazható lesz majd a valós helyzetekben.
- Elvárják, hogy tiszteljék és partnerként kezeljék őket. Nagyra értékelik, ha a továbbképzés oktatója tiszteletet mutat az egyén és a tanulási folyamat eredményeképpen elért eredmények iránt. Fontos számukra az, hogy a képző építsen a résztvevő szakemberek korábbi, a tanulás szempontjából releváns és meghatározó tapasztalataira.
- Elvárják, hogy aktívan részt vehessenek a tanulási folyamatban. A felnőttek kedvelik az aktív tanulást, a kiscsoportos feladatokat, és azokat, amelyek helyváltoztatással járnak. Az aktív részvétel elkötelezetté teszi a résztvevőt a tanulási folyamat iránt és nyitottabbá teszi új koncepciók befogadására.
- Elvárják, hogy a gyakorlatok után azonnali visszajelzéseket kapjanak. Az időben történt helyesbítő visszajelzés a sikeres tanulást, a tartalom és a készségek jó elsajátítását eredményezi. A tapintatos visszajelzés segíti a résztvevőt hibáinak kijavításában és megerősíti a helyes hozzáállást. A felnőtt tanulók a kedves, konstruktív kritikát szeretik. A helyesbítő visszajelzést minden esetben előzze meg egy elismerő, dicsérő visszajelzés.
- Elvárják, hogy a továbbképzés támogató környezetben valósuljon meg.
    - Szólítsunk minden résztvevőt a nevén a továbbképzés ideje alatt.
    - Hallgassuk meg minden résztvevő kérdését és véleményét.
    - Legyünk udvariasak és türelmesek.
    - Biztosítsuk a résztvevőket arról, hogy a hibázás a tanulás része.
    - Keressünk alkalmat arra, hogy mindenkit megerősítsünk.
    - Bátorítsuk a résztvevőket, hogy segítsék egymást a tanulás során.
    - Gondoskodjunk arról, hogy a tanulási környezet a lehető legkényelmesebb legyen.

Első továbbképzési nap (jelenléti)

Bemutatkozás, a továbbképzés indítása

45 perc gyakorlat (1-4. sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Bemutatkozás, tapasztalatok, motivációk, elvárások • A csoportvezető röviden bemutatkozik, majd megkéri a csoporttagokat, hogy röviden mutatkozzanak be, illetve osszák meg egymással motivációikat, tapasztalataikat, elvárásaikat. Szempontok: - név - foglalkozási terület - klienskör - a továbbképzéssel kapcsolatos motivációk - a továbbképzéssel kapcsolatos elvárások • Névismétlő kört teszünk, mindenki elmondja azt a nevet, ahogyan szeretné, ha a csoportban szólítanák. A mellette ülő elmondja az előtte szóló nevét és a sajátját. A harmadik személy értelemszerűen az előző kettő és a saját nevét mondja, és így tovább.	• A megadott időkeret tartása fontos! • Öntapadós etikettek használhatók a név kitűzésére.
Csoportszabályok • A csoport közösen rögzíti a működéshez szükséges legfőbb csoportszabályokat.	• Csoportszabályok: – Titoktartás – Kommunikáció: egyes szám első személy, tisztelet, tartózkodás az ítélkezéstől – Részvétel: aktivitás, önkéntesség – Időkeretek: a nap kezdése, zárása, szünetek – Technikai kérdések: mobiltelefon-használat stb. Érdemes hangsúlyozni, hogy a csoportszabályok a közös munkát, tanulást segítik, a segítő kapcsolatokban gyakran használt szóbeli megállapodásnak számítanak.
A továbbképzés felépítése, a teljesítés feltételei • A projekt és a továbbképzés felépítésének ismertetése. • A teljesítés feltételeinek ismertetése. ○ Záróteszt teljesítése ○ Hiányzásra vonatkozó előírások (maximum az összes tanfolyami óra 10%-a)	

A pályaorientáció alapjai

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Élet-egyenes **Egyéni alkotás (20 perc)** A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy ábrázolják eddigi életüket (elsősorban szakmai pályafutásukra koncentrálva) az alábbiak szerint:	Rajzoljanak egy egyenest, amelynek kezdőpontja a születésük, végpontja a mostani életkoruk. Jelöljenek be az időegyenesen minden, a pályájuk alakulására hatást gyakorló tényezőt, pl. – kulcsesemények az életútban (minél részletesebben: meghatározó változások, döntések, sikerek-kudarcok, lehetőségek stb.), – fontos helyszínek, – jelentős személyek (támogatók, példaképek). Az egyenesre egy másik színnel rajzoljanak fel egy hangulati görbét: azokban az időszakokban, ahol jól érezték magukat, a görbe íveljen (az elégedettség mértéke szerint) az időegyenes fölé, ahol pedig rosszul, ott az egyenes alá.Próbálják szakaszokra osztani az életútjukat, adjanak címet az egyes szakaszoknak.
Egyéni önreflexió (5 perc) A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy gondolják át az elkészült ábrájukat az alábbi reflexiós kérdések mentén:	Mikor éreztem magam a legjobban és a legrosszabbul a pályám során? Minek a megléte vagy hiánya okozta ezt? A pályám alakulását befolyásoló legfontosabb eseményeknél én aktív cselekvő voltam, vagy a körülmények alakították az utamat? Vannak-e a pályámban zsákutcák, vargabetűk, tévedések, rossz döntések? Kiküszöbölhetőek lettek-e volna ezek? Ha igen, akkor mi kellett volna ezek elkerüléséhez?
Kiscsoportos beszélgetés (10 perc)	A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy három fős kiscsoportokban osszák meg egymással röviden a gyakorlat során született, válaszaikat, felismeréseiket.
Összegzés nagykörben (20 perc)	A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy emeljenek ki a kiscsoportos beszélgetésekből egy élményt/gondolatot (legérdekesebb/legmeglepőbb dolog, legjobb/legrosszabb érzés, hasonlóság/különbség a csoport tagjai között stb.) és mondják el röviden nagykörben.

Pályaorientáció és tudatos életpálya-tervezés

20 perc interaktív előadás (5. sz. dia)

A pályaorientáció és a tudatos életpálya-tervezés lényege, hogy ez egyén megtalálja a helyét a társadalomban, személyes adottságaihoz és preferenciáihoz illeszkedő produktív életformát alakítson ki. A pályaorientáció alapjai: fogalmi pontosítás, önismeret, szakmák és foglalkozások ismerete, munkaerő-piaci ismeretek. Pályaorientáció és életpálya-tervezés a gyorsan változó, globális világ és az élethosszig tartó tanulás korában.

10 perc szünet

Pályaorientáció és önismeret

10 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Séta a térben, önismereti rapid randik A gyakorlat célja a szünetet követően a résztvevők energizálása, a koncentráció erősítése, valamint a lehetőség biztosítása a személyes kapcsolódásokra. A beszélgetőkérdések cserélhetőek.	A csoportvezető arra kéri a résztvevőket, hogy tolják a székeiket a terem szélére és kezdjenek sétálni a teremben. Majd lassan egymás után adja a következő instrukciókat: – Keresd meg a saját tempódat, ahogy most a legkényelmesebb sétálni. – Kezdjetek el figyelni a többiek mozgására és próbáljátok a tiéteket úgy igazítani, hogy folyamatosan egyenletesen töltsétek ki a teret. Erre mostantól kezdve mindvégig figyeljetek! – Fokozatosan gyorsítsd a tempód, ameddig csak lehetséges összeütközések nélkül. – Fokozatosan lassítsd a tempód, amíg még éppen, hogy mozgásban vagy! – Vedd fel a szemkontaktust a szembejövőkkel! – Köszöntsd a szembejövőket egy mozdulattal! – Amikor tapsot hallasz, állj meg a következő szembejövőnél. Mindenki találjon ilyen módon egy párt magának! A párok egy megadott kérdésről fognak beszélgetni úgy, hogy mindketten 1-1 percet beszélhetnek, míg a másik hallgatja őket. Az egy-egy perc lejártával mindenki tovább sétál, majd, amikor újra tapsot hall, keres magának egy másik párt, akivel egy másik témáról fog beszélgetni. Összesen 3 ilyen páros beszélgetés lesz. A három kérdés: – Mit tartasz a legfontosabb eredménynek, amit eddigi életedben elértél? – Ha csak 3 tulajdonságodat tarthatnád meg, melyikek lennének és miért? – Mi az a legfontosabb dolog, amiben jelenleg fejlődni szeretnék?

40 perc gyakorlat (6-13. sz. dia) (1. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
FLAG teszt és értékelése	1. sz. Handout: FLAG teszt (mellékletben) A FLAG teszt a pályaorientációs szakirodalomban ritkábban fordul elő, mint pl. a Holland teszt, azonban a gyakorlatban jobban alkalmazható önismereti kérdőív. Előnye, hogy az interneten ingyenesen elérhető. Természetesen más hasonló teszttel is helyettesíthető, a cél, hogy a résztvevők megismerjék az önkitöltős kérdőívek, mint önismeret-fejlesztő eszközök működését, valamint egy olyan eszközt kapjanak, amelyet a későbbiekben akár maguk is alkalmazhatnak munkájuk során.
Tesztkitöltés (15 perc)	A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy töltsék ki a FLAG tesztet és összesítsék az eredményeiket.
Vezetett feldolgozás (15 perc)	Miután mindenkinek megvan 4 betűs eredménye, a vonatkozó diák segítségével prezentálja a teszt hátterében álló preferenciapárokat. Minden preferenciapárnál először megkérdezi a résztvevőket, hogy szerintük hol helyezkednek el a két végpont között egy skálán és megkéri őket, hogy egy teremben meghúzott képzeletbeli egyenes mentén álljanak is be a megfelelő helyre. Ezután, a teszteredmény alapján kéri, hogy korrigálják a felvett pozíciójukat.
Kiscsoportos beszélgetés (10 perc)	Miután mind a négy preferenciapárt prezentálta a fenti módon, a csoportvezető kiscsoportokba rendezi a résztvevőket a teszteredményük alapján: az azonos vagy max. egy betűben eltérő típusú résztvevők egy csoportot alkotnak. A kiscsoportok megkapják az őket érintő típusok leírásait, közösen értelmezik, megbeszélik. Kérdések feldolgozáshoz: – Mennyire értenek egyet a teszteredményekkel magukra nézve? – Végzettségük/végzettségeik, pályájuk során betöltött pozícióik megfelelnek-e a teszteredmény szerinti személyiségtípusnak?

20 perc gyakorlat (2. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Álláshirdetések elemzése A csoportvezető kioszt a kiscsoportoknak 3-3 internetről letöltött friss álláshirdetést, majd megkéri őket, hogy a rendeljenek hozzá minden álláshirdetéshez egy vagy több FLAG személyiségtípust, amely eredményes lehetne az adott munkakörben. A gyakorlat zárásaként a kiscsoportok ismertetik a megoldásaikat, a csoportvezető szükség esetén korrigálja azokat.	2. sz. Handout: Álláshirdetések A handoutban elhelyeztünk néhány álláshirdetést példának, azonban fontos, hogy a képzésen alkalmazott anyagok naprakészek legyenek, így szükséges, hogy a csoportvezető a tréningre készülve friss álláshirdetéseket (is) előkészítsen. Az álláshirdetések összeválogatásánál figyelni kell, hogy minél heterogénebb mintát vegyünk (több különböző szakterület, közép- és felsőfokú végzettséggel betölthető pozíciók stb.)

Az önismeret jelentősége a pályaorientációban

20 perc interaktív előadás (14-20. sz. dia)

Az önismeret főbb területei. Források, eszközök az önismeret fejlesztéséhez. A pályaorientáció alapterületeinek áttekintése saját élményen keresztül. A narratív modell.

30 perc ebédszünet

A szakmaválasztás szempontrendszere

5 perc gyakorlat

Gyakorla	Instrukciók az oktatónak
Energizálás	Tetszőleges energizáló gyakorlat

15 perc gyakorlat (3. sz. Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Értékrendek **Egyéni rangsor felállítása** **Csoportstatisztika megjelenítése**	3. sz. Handout: Munkaérték-lista A csoportvezető kiosztja a handoutokat a résztvevőknek és megkéri őket, hogy a lap tetején szereplő instrukciónak megfelelően válasszák ki a számukra legfontosabb értékeket és rangsorolják őket. A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy diktálják be az első három helyre rangsorolt értékeiket és a táblán vezeti, hogy melyik érték hányszor hangzott el.

35 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Foglalkozáskártyák **Bevezető: egyéni döntések tudatosítása (10 perc)**	A bevezető után a gyakorlatot vezető írással lefelé kiteríti az egyik kártyacsomagot. Megkéri a résztvevőket, hogy mindenki húzzon egy kártyát, majd megnézve döntse el, hogy (eredeti végzettségétől, jelenlegi munkakörétől függetlenül) el tudná-e képzelni magát az adott pályán vagy nem. A csoportvezető ezután, megkér minél több résztvevőt, hogy egy-két mondatban foglalja össze, milyen szempontok alapján döntöttek. A vezető eközben táblára/flipchartra írja az általánosnak tekinthető mérlegelési szempontokat, pl. érdeklődés-beállítódás, munkakörülmények, kereset.
Brainstorming (10 perc)	Ezt követően a csoport vezetett módon közösen összegyűjti még azokat a további szempontokat, amelyeket a pályaválasztóknak önismeretük és életcéljaik függvényében, döntésük meghozatala előtt mérlegelni kell. Ezek is felkerülnek a táblára.
Kiscsoportos beszélgetés (15 perc)	A csoportvezető 4-5 fős kiscsoportokra osztja a résztvevőket, és mindegyik csoportnak kioszt egy csomag foglalkozás-kártyát. Megkéri a kiscsoportok tagjait, hogy a kártyákon szereplők közül közös döntéssel válasszák majd ki – azt a három foglalkozást, amelyről a legkevesebb információval rendelkeznek, – az összes olyan foglalkozást, amelyről ők a korábban összegyűjtött szempontrendszer szerint teljes körű ismeretekkel rendelkeznek, az összes olyan foglalkozást, amelyről szerintük egy átlagos 16 éves diák teljes körű/elégséges információval rendelkezik. A listában legalább a következő szempontoknak szerepelniük kell: – Milyen tulajdonságok, képességek meglétét igényli az adott pálya? – Vannak-e benne speciális képességeket, készségeket igénylő feladatok? – Vannak-e egészségügyi alkalmassági feltételei az adott pályának? – Milyen munkakörülmények között kell itt dolgozni? (állandó, változó) – Önálló munkavégzést vagy csapatmunkát igényelnek-e a feladatok? – Melyek a tipikus munkafeladatok? – Milyen a várható munkarend? (kötetlen, egy-vagy több műszak, várható túlórák, ügyelet stb.) – Mennyi szabadidőt hagy ez a pálya? – Milyenek az elhelyezkedési esélyek? Mekkora szükség van-e erre a pályára a munkaerőpiacon? – Milyenek a kereseti lehetőségek?

A szakmaválasztás szempontrendszere

30 perc interaktív előadás (21-32. sz. dia)
Szükséges kompetenciák, elvárt képzettség, egészségügyi alkalmasság, támogató személyiségjegyek, munkakörülmények és következményes életstílus (helyszín, munkarend, szezonalitás stb.), munkaerő-piaci keresettség, várható jövedelem, esetleges speciális képességek. A magyar szakképzési és felsőoktatási rendszer legfontosabb jellemzői. Források a pályaismeret bővítéséhez.

Fiatalok életpálya-tervezésének segítése

50 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Munkaerő-piac	
Vezetett brainstorming **(10 perc)**	Melyek napjaink munkaerő-piacának legjellemzőbb trendjei, amelyek a pályaválasztást is befolyásolják? (globalizáció, munkaerőhiány, robotizáció, keresett és hiányszakmák, kompetencia-alapú kiválasztás és soft skillek, transzferálható tudások stb.)
Kiscsoportos beszélgetés **(15 perc)**	A csoportvezető 6-7 fős kiscsoportokra osztja a résztvevőket. A beszélgetés témája: A résztvevők meglévő tapasztalatai alapján jellemzően milyen lehetőségei vannak a nevelőszülőknél élő fiataloknak, melyek lehetnek a számukra reális életpályák?
Összegzés és vezetett beszélgetés **(25 perc)**	A csoportvezető újra nagykörbe ülteti a résztvevőket. Minden csoportból egy-egy képviselő összefoglalja a legfontosabb megállapításokat. A csoportvezető az elhangzó gondolatokhoz kapcsolódva, azokat megerősítve, illetve kiegészítve adja át a tananyagrészhez kapcsolódó legfontosabb szempontokat, információkat.

10 perc szünet

Döntések támogatása: saját élmény

10 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Energizálás	Tetszőleges energizáló gyakorlat

20 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Nekem hogyan jó segítséget kapni?	
Történetmesélés (6 perc)	A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy alakítsanak párokat és meséljenek el egymásnak egy-egy nagy dilemmát az életükből, amikor nagyon tanácstalanok voltak egy döntés előtt. Mondják el, hogyan reagált a környezetük, kiktől és milyen segítséget kaptak, ami előre vitte őket, illetve mik voltak azok a megnyilvánulások, amelyek nem segítettek, rosszul érintették őket.
Brainstorming (14 perc)	A történetek alapján a csoportvezető irányításával a résztvevők közösen összegyűjtik a „jó segítés” szempontjait.

Pályaválasztási döntés

20 perc interaktív előadás (33-40. sz. dia)

A pályaválasztási döntés a fiatal saját elhatározásán kell, hogy alapuljon. Az egyéni döntéshozatal kulcsfontosságú az életpálya kihívásaival szembeni kitartás, személyes motiváltság, valamit a későbbi esetleges pályamódosításra, karrierdöntések meghozatalára való képesség szempontjából is. A pályaorientációs segítségnyújtás lényege a fiatal döntéshozatali folyamatának kísérése, a megalapozott döntéshozatal támogatása.Nevelőszülői tanácsadó és pályaorientáció. Az eredményes támogatáshoz szükséges attitűd és a szülői szerep lehetőségei.Mivel segíthetünk, és mivel akadályozunk. A pályairányítás kockázatai.

Döntések támogatása: hatékony módszerek és gyakorlati alkalmazhatóság

15 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A kísérés módszertana	A csoportvezető 4-5 fős kiscsoportokra osztja a résztvevőket, majd levetíti az alábbi videót: https://www.youtube.com/watch?v=UY75MQte4RU How coaching works? A kiscsoportok feladata, hogy összegyűjtsék, mit láttak a videóban, ami a fiatalok pályaválasztásának támogatásában sikeresen alkalmazható szülőként/tanácsadóként. A szempontok felkerülnek a „jó segítésre” vonatkozó korábban elkészült lista mellé.

30 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Az elmélet megvalósítása a gyakorlatban	A csoportvezető fontos feladata itt, hogy feltárja a kétségeket és úgy facilitálja a beszélgetést, hogy megoldási lehetőségek rajzolódjanak ki. A képzés keretében elsajátított szempontok hogyan lesznek érvényesíthetőek a gyakorlati munkában? Miként tudják a gyermekvédelmi intézményrendszer egyes szereplői egymást kiegészítve segíteni a fiatalok pályaorientációját? Plenáris beszélgetés, kérdésfelvetések…

20 perc gyakorlat (41-42. sz. dia)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Zárás A képzéshez kapcsolódó személyes tanulási eredmények megfogalmazása.	A csoportvezető megkéri a résztvevőket, hogy egy-egy mondatban fogalmazzák meg, hogy mi volt számukra hasznos a képzésben, mit „visznek el”. Fontos, hogy mindenki megszólaljon, és mindenkinek kb. azonos idő álljon rendelkezésére! A továbbképzés teljesítésének feltétele (a hiányzásra vonatkozó feltételk mellett).

Forgatókönyv

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
ELSŐ TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	45	*Gyakorlat* Bemutatkozás, a továbbképzés indítása		1-4. sz. dia
	45	*Gyakorlat* **A pályaorientáció alapjai** Élet-egyenes		
	20	*Interaktív előadás* **Pályaorientáció és tudatos életpálya-tervezés**		5. sz. dia
	10	Szünet		
	10	*Gyakorlat* **Pályaorientáció és önsmeret** Sáta a térben, önismereti rapid randik		
	40	*Gyakorlat* **Pályaorientáció és önsmeret** FLAG teszt és értékelése	1. sz. Handout	6-13. sz. dia
	20	*Gyakorlat* **Pályaorientáció és önsmeret** Álláshirdetések elemzése	2. sz. Handout	
	20	*Interaktív előadás* **Az önismeret jelentősége a pályaorientációban**		14-20. sz. dia
	30	Ebédszünet		
Délután	5	*Gyakorlat* **A szakmaválasztás szempontrendszere** Energizálás		
	15	*Gyakorlat* **A szakmaválasztás szempontrendszere** Értékrendek	3. sz. Handout	
	35	*Gyakorlat* **A szakmaválasztás szempontrendszere** Foglalkozáskártyák	4. sz. Handout	
	30	*Interaktív előadás* **A szakmaválasztás szempontrendszere**		21-32. sz. dia
	50	Gyakorlat **Fiatalok életpálya-tervezésének segítése** Munkaerő-piac		
	10	Szünet		

	10	Gyakorlat **Döntések támogatása: saját élmény** Energizálás		
	20	Gyakorlat **Döntések támogatása: saját élmény** Nekem hogyan jó segítséget kapni?		
	20	*Interaktív előadás* **Pályaválasztási döntés**		33-40. sz. dia
	15	*Gyakorlat* **Döntések támogatása: hatékony módszerek és gyakorlati alkalmazhatóság** A kísérés módszertana		
	30	*Gyakorlat* **Döntések támogatása: hatékony módszerek és gyakorlati alkalmazhatóság** Az elmélet megvalósítása a gyakorlatban		
	20	*Gyakorlat* **Zárás**		41-42. sz. dia